

**DANIŁ AKIMOW, OLEG BLABLAS, ALEKSIEJ CZEBYKIN, OBSZCZEJE WZDRACIWANJE,
JEWCIENIJ PAŁAMARCZUK, ALEKSANDR PODOPRIGOROW, JEWCIENIJ UMANSKI,
KSENIA URANOWA, JURIJ WASILIEW**

FROM KALININGRAD WITH LOVE

Wystawa *From Kaliningrad with Love*, zorganizowana w ramach cyklu „miejskiego” *Pokój z widokiem* w Projekcie Kordegarda, powstała we współpracy z Kaliningradzkim Filialem Gosudarstwiennowo Centra Sowremiennowo Iskusstwa, wokół którego skupia się miejscowa elita artystyczna. Wystawa ukazuje portret Kaliningradu — miasta o skomplikowanej historii, widziany oczyma współczesnych artystów wizualnych tam działających. Udział biorą w niej twórcy różnych pokoleń, prezentujący fotografie, wideoinstalacje, dzieła konceptualne. Pokaz uzupełni dokumentacja projektów artystów międzynarodowych realizowanych w baszcie Kronprinz — siedzibie Centrum, a także prezentacja wydanego przez nie artystyczno-socjologicznego przewodnika po mieście. Na wystawie znajdzie się także część historyczno-architektoniczna poświęcona Königsbergowi przygotowana we współpracy z Janem Salmem — adiunktem w Instytucie Architektury i Urbanistyki Politechniki Łódzkiej, specjalistą od historii architektury dawnych Prus Wschodnich. Dla mnie przygotowaniem do tego projektu miały po części charakter podróży sentymentalnej. Pierwszy raz odwiedziłam Kaliningrad i okolice w 1992 roku, towarzysząc jednej z badawczych wypraw Jana Salma. Po raz drugi przyjechałam tam wczesną wiosną tego roku, aby spotkać się z kolegami z Centrum (których znalazłam już wcześniej) i artystami oraz zastanowić się nad kształtem wystawy dla Projektu Kordegarda. Bardzo cenię sobie daną mi możliwość dotknięcia różnych momentów historycznych, obejrzenia zmieniającego się oblicza tego przedziwnego miasta o fascynującej historii i niełatwej urodzie.

Magda Kardasz

„Dziki rosyjski Zachód”, eksklawa, „zagranica”, rosyjski Königsberg — jakich to skojarzeń nie budzi dziwne terytorium, które weszło w skład Związku Radzieckiego po zakończeniu II wojny światowej. Obwód kaliningradzki to część Rosji, która nie ma z nią żadnej wspólnej granicy i od tego dziwność geograficzna i historyczna tego obszaru dopiero się zaczyna, wywołując wiele skojarzeń: Kaliningrad — Königsberg, Rosja — Prusy, wschodnie ziemie Europy czy też najdalej wysunięte na zachód terytorium Rosji... Jego dzieje sprawiły, że rosyjski Kaliningrad, a dawny pruski Königsberg, stał się miejscem specyficznym, zjawiskiem nowej postgeografii, punktem styku ambicji dwóch państw: pruskie dziedzictwo uparcie oddzielające się od radzieckiego miasta, monstrualna architektura wyrosła na pruskim bruku; uczynienie z pamięci po mieszkańcu miasta, wielkim filozofie Immanuelu Kancie, narracyjnego symbolu pragnienia Kaliningradu, aby wpisać się w historię europejską i odciąć od reputacji dzikiego zachodu azjatyckiej Rosji. Miasto nasycone cudzym dziedzictwem, w sterylny sposób otwarzające tę przyniesioną kulturę, intensywnie inspiruje twórców. Mityczna lokalna niestabilność, geograficzna nieokreśloność dają cudowną szansę pojawienia się wysokiej jakości sztuki współczesnej. Współcześni artyści Kaliningradu są tak specyficznym zjawiskiem w sztuce, jak i samo miasto. Sztuka, mówiąc „ezopowym językiem”, przemieszcza się i lawiruje pomiędzy mistyką a bytem, między Europą (jakość, infantylność, logika) a Rosją (energia, strach, niecierpliwość). Königsbergska teraźniejszość to wyostrene poczucie istotności mnożenia historii przez geografę, nawet przy miłośności opowiadanej fabuły, tematu, historii. Miasto to było i pozostanie miejscem, gdzie żył i umarł wielki Kant, który zresztą nigdy nie wyjechał poza granice miasta. Kant jest dla Kaliningradu symbolem tego wszystkiego, co stanowi bezsporne świadectwo o miejscu miasta w światowej historii. Grób Kanta jest numerem jeden nie tylko dla środowiska artystycznego, ale i dla zwykłych mieszkańców — orszaki ślubne świętują na grobie myśliciela, składając kwiaty i pijąc alkohol, nie wspominając już o odwiedzających go z nostalgią turystach zagranicznych. Wystawa *From Kaliningrad with Love* została specjalnie przygotowana dla przestrzeni Projektu Kordegarda. Czy coś zostało z Königsberga, gdzie on jest widoczny i dlaczego całkiem nie zaginął — to pytanie nurtujące zwiedzającego to miasto. A także pytanie o to, w jaki sposób Kaliningrad i Königsberg mieszczą się razem w jednym miejscu w czasach współczesnych, pytanie o przyszłość miasta, wyrastającą z jego historii jako całości. Nie tylko postronnemu obserwatorowi, lecz również mieszkańcowi tego miasta trudno ogarnąć je w całości. Dziś rozpada się ono na fragmenty, części, bez oczywistego, widocznego dla oka logicznego związku. Każdy artysta tworzy swój własny obraz miasta, oferując widzowi możliwość wczucia się i wnikięcia w to dziwne terytorium. Praca Aleksiego Czebykina *Ideologia przestrzeni* dotyczy historii architektury nierozzerwalnie związanej z rozwojem społecznych idei i ideologicznych utopii. Przekonywującym tego przykładem są dwa architektoniczne symbole Königsberga/Kaliningradu — Zamek Królewski i Dom Rad, ten ostatni postawiony praktycznie na fundamentach tego pierwszego. Symbole dwóch utopii, nazistowskiej i radzieckiej, zostały przez artystę sprowadzone do wizualnego absurdu: w dokumentalną fotografię Zamku Królewskiego czasów Trzeciej Rzeszy wkomponowane są gotowe do wystrzelenia faszystowskie rakiety, zaś Domowi Rad

The exhibition *From Kaliningrad with Love* has been organised as part of the Kordegarda Project's *Room with a View* 'urban' series in association with the Kaliningrad Branch of the National Centre for Contemporary Arts (NCCA), the city's leading artistic institution. The exhibition presents a portrait of Kaliningrad — a city with a complicated history, as seen through the eyes of the visual artists based there. The show features artists from various generations, presenting photographs, video installations and conceptual works. We are also showing documentations of projects carried out by international artists at the tower of the former Kronprinz army barracks where the Centre is located, as well as an artistic-sociological guide to Kaliningrad it has published. The exhibition also features an architecture-historical section devoted to Königsberg, prepared with the assistance of Jan Salm, Senior Researcher at the Łódź University of Technology's Institute of Architecture and Urban Planning, an expert on the architecture history of the former East Prussia. For myself, preparing the project was something of a sentimental journey. I first visited Kaliningrad and the area with Jan Salm in 1992, accompanying him on one of his research trips in the region. I returned to the city in the spring of this year to meet my colleagues at the Centre (whom I had known earlier) and the artists in order to discuss the planned exhibition. I very much appreciate the opportunity to experience the different historical moments present in Kaliningrad, to study the changing face of this amazing city of a fascinating history and unobvious beauty.

Magda Kardasz

'Russia's Wild West', exclave, 'foreign country', 'Russian Königsberg' — the strange territory that became part of the Soviet Union after World War II evoke all kinds of associations. The Kaliningrad Oblast is a part of Russia that has no common border with it and this is where the region's geographical and historical strangeness only begins, triggering off a series of reflections: Kaliningrad — Königsberg, Russia — Prussia, east of Europe or the westernmost part of Russia. . . For historical reasons, Russian Kaliningrad, formerly Prussian Königsberg, has become a special place, a phenomenon of new post-geography, a point of contact where the ambitions of two states meet: the Prussian heritage stubbornly detaching itself from the post-Soviet city, monstrous architecture erected on Prussian pavements; the city's best-known former resident, the great philosopher Immanuel Kant, has become a narrational symbol of Kaliningrad's desire to inscribe itself into European history and dissociate itself from the reputation of Asian Russia's 'Wild West'. A city permeated with a foreign heritage, reproducing the imported culture in an immaculately clean manner, intensely stimulates creativity. The mythical local instability and geographical indeterminacy offer a wonderful chance for high-quality contemporary art to emerge. Kaliningrad's contemporary artists are as unique a phenomenon in art as the city in its own context. Using somewhat Aesopian language, we could say that this art moves and zigzags between mysticism and existence, between Europe (quality, infantilism, logics) and Russia (energy, fear, impatience). The Königsbergian present is a sharp sense of the importance of multiplying history by geography, with a shallowness of the plot, subject, story. The city was and will forever remain the place where the great Kant, who actually never left the city, lived and died. For Kaliningrad, Kant is all that confirms the city's undisputed place in world history. Kant's grave is a cult spot not only for artists but also for the ordinary man in the street — newlyweds come here to lay flowers and raise toasts, let alone nostalgic foreign tourists visiting the place. The project *From Kaliningrad with Love* has been prepared specially for the exhibition space of the Kordegarda Project. Has anything survived of the old Königsberg, where can it be seen, and why, by whose will, has it not disappeared completely — these are questions that bother anyone visiting the city. As well as the question of how Kaliningrad and Königsberg fit together in one physical place in the present, a question about the city's future, growing out of the totality of its history. Grasping the city as a whole is difficult not only for a casual observer but also for its own inhabitants. Today, it falls apart into disparate fragments, lacking any obvious, evident logical connection. Every artist creates their own map of the city, offering the viewer the possibility to get a feel of the strange territory. Alexey Chebykin's *Ideology of Space* deals with the history of architecture inextricably linked with the development of social ideas and ideological utopias. A telling example of that are two architectural symbols of Kaliningrad/Königsberg — the Royal Castle and the House of the Soviets, the latter erected practically on the foundations of the former. The symbols of two utopias — Nazism and Sovietism — have been reduced by the artist to visual absurdity: ready-to-fire

wystawa / exhibition
FROM KALININGRAD WITH LOVE

ul. Gałczyńskiego 3, 00-362 Warszawa
8 X – 21 XI 2010
wtorek–niedziela, 12–20 /
Tuesdays–Sundays 12 noon – 8 p.m.
tel. / phone (+48 22) 826 01 36
kordegarda@zacheta.art.pl
www.zacheta.art.pl

współorganizator / co-organiser
Kaliningradzki Filial Gosudarstwiennowo Centra
Sowremiennowo Iskusstwa

Н С С А Г Ц С Н
Г Ц С Н Н С С А
Н С С А Г Ц С Н
Г Ц С Н Н С С А
Н С С А Г Ц С Н
Г Ц С Н Н С С А

artyści / artists
Danił Akimow (ur. / b. 1976, Kaliningrad)
Oleg Blablas (ur. / b. 1967, Niżnyj Tagił / Nizhni Tagil)
Aleksiej Czebykin (ur. / b. 1961, Lyswa / Lysva)
Obszczeje Wzdragiwanie / Common Wince — Julia
Abramowa, Aleksandr Lubin (od / from 2005)
Jewgienij Pałamarczuk (ur. / b. 1979, Baltijsk / Baltijsk)
Aleksandr Podoprigorow (ur. / b. 1971, Orenburg)
Jewgienij Umanski (ur. / b. 1961, Niżnyj Tagił / Nizhni
Tagil)
Ksenia Uranowa (ur. / b. 1985, Kaliningrad)
Jurij Wasiliew (ur. / b. 1950, Kingisepp)

kuratorzy / curators
Irina Czesnokowa, Jewgienij Umanski, Magda Kardasz

archiwalne zdjęcia na wystawie pochodzące z książki /
archival photographs from the book: *Ostpreussen.
1440 Bilder. Geschichtliche Darstellung von Emil
Johannes Gutzzeit, Veldbild, Augsburg 2009*
opracował / prepared by Krzysztof Łukawski

folder / leaflet

ZACHĘTA

wydawca / publisher
Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
pl. Małachowskiego 3
00-916 Warszawa
dyrektor / director
Agnieszka Morawińska

projekt / design
Jakub Jezierski
© Zachęta Narodowa Galeria Sztuki
Warszawa 2010

druk / printed by Argraf Sp. z o.o.

sponsor PROJEKTU KORDEGARDA /
sponsor of KORDEGARDA PROJECT

benq

sponsorzy wernisażu /
sponsors of the opening ceremony

chopolissimo

ASH TREE ESTATE

patroni medialni /
media patronage

gazeta

VOICE

THE MUSEUM
VOICE

STOLICA

towarzyszą typowe symbole totalitaryzmu lat 30. — parady sportowe i latające sterowce, pokazujące ekstatyczną atmosferę tamtych czasów.

Wideo Aleksandra Podoprigorowa *Obojętność* to rodzaj badania przeprowadzonego na ulicach miasta na temat stosunku do bliźniego. Dziewczyna w dziwnym białym stroju spaceruje po mieście w miejscach największych skupisk ludzkich i nikt nie zwraca na nią uwagi. Kamera operatora została po mistrzowsku ukryta w torbie na śmieci.

Fotoinstalacja Olega Blablasa *Amber Land* to dzieło na temat słynnego hasła „Kaliningrad — krainą bursztynu”. Autor wykorzystał do zdjęć soczewki wykonane z bursztynu. Ten służący do upiększania szlachetny kamień, przepuszczając przez siebie obrazy, tworzy nieoczekiwany efekt: pożółknienia i senności, pokazuje szczeliny, obtarcia, zaciemnienia i skażenie codziennością.

Głównym obiektem filmu Jewgienija Pałamarczuka jest jeden z symboli miasta — porzucony Dom Rad, który znajduje się w miejscu Zamku Królewskiego. Stylizowane na archiwalne zdjęcia, czarno-biała taśma, głos Adolfa Hitlera zza kadru — wszystko to pogrąża nas w atmosferze totalitaryzmu. Na pseudohistoryczną kronikę nakłada się drugi poziom filmu —

fascist missiles have been montaged into a Nazi-era documentary image of the Castle while the House of the Soviets is accompanied by typical 1930s totalitarian symbolism — sports parades and flying airships, conveying the era's ecstatic atmosphere.

Alexandr Podoprigorov's *Indifference* is a kind of street survey about people's attitude towards each other. A girl dressed in a strange white costume walks around the city's busiest spots and no one pays any attention to her. The camera of the operator was smartly concealed inside a trash bag.

Oleg Blablas's photographic installation *Amber Land* is a variation on the iconic slogan 'Kaliningrad — Land of Amber'. The photographs were made using lens made of amber. The decorative substance creates an unexpected effect when used in this way: of yellowing and sleepiness, showing cracks, abrasions, dark spots and contamination with the present.

The main protagonist of Yevgeniy Palamarchuk's film is one of the city's icons — the abandoned House of the Soviets, built on the ruins of the Königsberg Castle. Quasi-archival photography, black-and-white images, Adolf Hitler's voice

Obszczeje Wzdragiwanie / Common Wince, *Jasnoje*, 2006, wideo / video, fot. dzięki uprzejmości artystów / photo courtesy of the artists

współczesny, z nocnymi samochodowymi rajdami i odpowiednią ścieżką dźwiękową.

W instalacji Jurija Wasiliewa *Russian Red. Solingen* umieszczone zostało ostrze niemieckiej przedwojennej brzytwy. Jej design jest wyjątkowy. Płynność i dokładność charakteryzują ten niemal egipski w swoim wyrafinowaniu styl, styl epoki, która nastąpiła po okresie Bauhausu, Werkbundu i art deco. Linie tworzą precyzyjne ornamenty i wywołują skojarzenie z ptakiem. Ptak i nóż to elementy wizualne od zawsze ze sobą związane, wzajemnie negujące się i jednocześnie przechodnie: machnięcie nożem jest tak szybkie i lekkie jak machnięcie skrzydłem, ostrze brzytwy i gardło ptaka czy człowieka przyciągają się nawzajem. Wideo *Jasnoje* grupy Obszczeje Wzdragiwanie wyraża tęsknotę za tym, co było dawniej. Miejscowość Jasnoje w Obwodzie Kaliningradzkim, dawne miasto Kaukehmen, do roku 1946, było kwitnącym prowincjonalnym miastem z ratuszem, linią tramwajową, hotelem, restauracjami i teatrem muzycznym. Teraz tu umierające, niszczone miejsce, którego jedyną nadzieją są dzieci...

Cykl *Folk Graffiti* Jewgienija Umanskiego to seria kolorowych fotografii prezentujących artystyczną refleksję najwrażliwszych jednostek w miejskiej społeczności na temat rozmaitych wydarzeń życia politycznego, społeczno-ekonomicznego czy osobistego. Anonimowe graffiti to publiczne wypowiedzi, przejawy gniewu, stwierdzenia, protesty, wezwania i demaskacje. Powstają za pomocą gwoźdźca, spreju, farby, kredy, błota, a najczęściej czegokolwiek, co pojawi się pod ręką. Na ścianach domów, płotach, garażach, przystankach transportu publicznego, szkołach, szpitalach i klinikach położniczych, chodnikach itd. W ciągu jednej nocy może powstać coś wyjątkowego, indywidualnego, wyostrowanego; w graffiti objawiają się wspomnienia, kompleksy, zasady moralne, polityka, sfery tabu. To swoista metoda komunikacji ze współobywatelami i wachlarz wyrażań charakterystycznych właśnie dla rosyjskiej zachodniej eksklawy — na pozostałych obszarach Rosji przeważają graffiti o wydźwięku politycznym (np. w Moskwie) lub o mniejszym społecznym potencjale „graforefleksji” (np. w Togliatti). Najbardziej zapada w pamięć niedawno powstałe graffiti — hamletowskie (lub depresyjne) pytanie „Kim jestem?” wypisane na ścianie budynku mieszkalnego. Artysta przetwarza podstawowy tekst — ważny jest dla niego obraz, który często dyktuje inną treść. Pole semantyczne fotografii obejmuje nie tylko słowa samej wypowiedzi, ale też światło, cień, rzeźbę, nierówności, bogactwo kolorów.

Irina Chesnokowa

off-screen — all this immerses us in an atmosphere of totalitarianism. Superimposed on the pseudo-historical narrative is the film's second level — contemporary, with night-time car rides and an appropriate soundtrack.

Yuri Vasilyev's installation *Russian Red. Solingen* features the blade of a pre-war German razor. Its design is unique; smoothness and precision characterise this style, almost Egyptian in its sophistication, the style of an era that followed the Bauhaus, the Werkbund, and Art Deco. The lines form intricate ornaments and evoke an association with the bird figure. The bird and the knife are visual elements that have always been linked, negating each other and yet transitive: the flick of a knife is as fast and lightweight as the flap of a wing, the razor blade and a bird's neck or man's throat attract each other.

The video *Jasnoje* by the collective Common Wince is about nostalgia for the past. The Kaliningrad Oblast's town of Jasnoje, formerly Kaukehmen, was once a flourishing provincial town with a town hall, streetcar line, hotel, restaurants and a music theatre. Today it is a dying, dilapidating place whose only hope are children. . . Yevgeniy Umansky's *Folk Graffiti* is a series of colour photographs presenting the artistic reflection of the urban community's most sensitive members on various political, socio-political or personal events or issues. The anonymous graffiti inscriptions are public statements, manifestations of anger, dictums, protests, appeals and denunciations. They are made using nail, spray, paint, chalk, mud and, in most cases, whatever comes in handy. They are made on house walls, fences, garages, bus stops, schools, hospitals, maternity clinics, pavements and so on. Overnight, something unique, individual, honed can be created; graffiti being (about) memories, complexes, moral principles, politics, taboos. It is a unique means of social communication and a range of expressions characteristic for Russia's western exclave — in the other parts of Russia, the dominant form is political graffiti (e.g. in Moscow) or the social potential of 'grapho-reflection' is weaker (e.g. in Togliatti). Perhaps most memorable of them all is the recent Hamletian (or depressive) 'Who am I?' graffiti on the wall of a residential building. The artist works through an iconic text — but what matters is the image, which often dictates a different content. The photograph's semantic field includes not only the textual message itself but also light, shadow, texture, irregularities or the wealth of colour.

Irina Tschesnokova